NYA FOLKET I BILD

MED **aktuellt** FRÅN HELA VÄRLDEN

NUMMER 28 9–15 JULI 1963 PRIS 1 KR INKL OMS

ANN-CHRISTINE HAGBERG

15 ÅR — OCH NÄSTAN BÄST I VÄRLDEN!

SENSATIONELL UNDERSÖKNING FÖRKLARAR SMÅFLICKORNAS REKORD

FOTO: LO WINGE

juli

Överste Wennerströms fantastiska spionage sades komma som en chock för hela svenska folket, från högsta politiska och militära ledningen ner till mannen på gatan.

Om chocken kom sig av att spionen var en svensk överste, kan man vara med i de chockskadades skara. Men om det överraskande låg i att ryssarna över huvud taget spionerade så energiskt i Sverige, är det svårt att känna sig chockad eller ens förvånad.

Emellertid tycks det vara spioneriet som sådant som har chockerat flertalet. På annat sätt kan man inte förklara att en rad ledande politiker och tidningar har stigit upp med ett samfällt rytande och sagt att efter det här med Wennerström är det uteslutet att Chrustjev får inresevisum till Sverige om han tackar ja till Torsten Nilssons inbjudan för någon månad sedan.

De som nu säger nej till Chrustjevs besök måste ju rimligtvis ha trott att ryssarna för länge sen slutat att spionera i Sverige. För det är väl inte så att spioneri är godtagbart så länge det inte syns utåt, men blir mellanfolkligt kriminellt först i det ögonblick en av de många spionerna blir fast.

Just nu, medan Wennerström bidar den rättegång som officiellt skall göra honom till en ärelös man, arbetar ett okänt antal spioner vidare åt ryssarna här i landet. Detta är lika säkert som att USA har ett spionnät i Sovjetunionen och satellitländerna och att Sovjet har en stor spion-

NYA FOLKET I BILD
med
aktuellt
från hela världen

CHOCKADE AV VERKLIGHETEN

kader i Förenta staterna. Den som blir överraskad eller chockad av detta har inte mycket sinne för verkligheten.

Låt oss nu göra en intervju. Jag frågar statsminister Tage Erlander:

— Kommer Wennerström-fallet att påverka Chrustjevs Sverigebesök?

Erlander svarar:

— Jag skulle inte vilja vara i Chrustjevs kläder. Men svenska folket är väluppfostrat. Det kommer inte att bli några excesser.

— Önskar ni personligen att Chrustjev kommer hit?

Erlander svarar (efter 45 sekunders betänkan):

— Vad skall jag säga. Sätt er in i min situation. Jag är ansvarig för Sveriges styrelse. Hur skall jag kunna gå ut och uppmana mina landsmän att välkomna vår gäst. Folk skulle säga att jag har blivit tokig Dessa spionerier har försatt mig i en utomordentligt svår situation. Uppriktigt sagt tror jag att Sovjetunionens ministerpresident förstår detta själv . . .

Intervjun är sann ord för ord — utom att det inte var Erlander utan Nikita Chrustjev själv som svarade så när världspressen frågade honom hur U2-affären med den nedskjutne spionflygaren Powers år 1960 kunde påverka dåvarande president Eisenhowers planerade Moskvabesök.

Bollen passades alltså till gästen. I vårt fall är bollen hos Chrustjev. Han begriper nog att hurraropen längs kortegevägen blir föga hjärtliga från ett folk som inte riktigt velat tro att han spionerade på ett neutralt land.

Erik Norlander

— Sätt er i mitt ställe. Dessa spionerier har försatt mig i en utomordentligt svår situation . . .

Han smög tätt inpå bytet. Pilen i blåsröret var doppad i curare. Hans träffsäkerhet var fenomenal.

MED ROLF BLOMBERG TILL AMAZONAS HUVUDJÄGARE (2)

DET TYSTA VAPNET: GIFTPILEN

Tili såg ut som en djungelgangster: Kronan av röda och gula tukanfjädrar nertryckt över den låga pannan, den blodröda ansiktsmålningen, det breda käkpartiet . . . Hela hans yttre gav intryck av bov och tuffing, och det förstärktes av winchestern han höll i handen och viftade med som en kulspruta. Den vandrade hotande omkring bland oss, och ett par tre gånger stirrade jag in i loppet och tyckte inte det var så särskilt roligt att Tili samtidigt höll ett finger på hanen. Det här var det kalla kriget!

Tilis genomborrande ögon såg inte snälla ut. När han talade med vår tolk Terari — en gammal vän och medbrottsling i huvudjakten! — lät han som en gläfsande hund.

— Nej, den här blir inte lätt att tas med! tänkte jag. (Jag erinrade mig också vad Don Lucho hade berättat. Att Tili 1959 blev tillfångatagen av ecuadoriansk militär efter att ha mördat höv-dingen Huajári från Jiräpasstammen vid övre Pastaza. Han skulle föras till Sarayacu samma väg vi hade kommit, men försvann en natt, trots att han var bunden till händer och fötter.)

Men rätt som det var klövs Tilis ansikte av ett brett grin, och då såg han plötsligt både gemytlig och god och snäll ut! Han var tydligtvis en urskogens Krusse!

Vi hade i ömsom brännande sol och piskande regn gjort en några timmars vådlig kanotfärd nedför den strida Pastazafloden och äntligen nått resans mål, Inzácuastammens boplats där Tili var höv-ding. Utom Terari och vårt folk hade vi sällskap med de fyra välbeväpnade jibaroindianerna från Arapicos.

Det *här* var riktiga jibaros! Något helt annat än Teraris "civiliserade" undersåtar! De hade långt, svart hår, de var målade i ansiktet, hade pinnar instuckna genom de genomborrade örsnibbarna och bar vackra fjäderprydnader. Inga byxor, inga skjortor, utan klädda i *itipi*, höftskynken som de själva vävt. Kraftiga, muskulösa pojkar.

Den konversation som nu utspann sig mellan Tili och Terari begrep jag ingenting av, men jag visste att Terari i korthet redogjorde för vårt ärende och talade om att vi kommit med många gåvor och bytesvaror och ville stanna i Tilis *jibaría* en tid. Medan Tili lyssnade, blängde han allt annat än vänligt omväxlande på Don Lucho, César Olalla och mig och på våra gummisäckar och lådor. Sen talade han snabbt och fränt, och jag tydde det som: *"Nej, dom kan dra åt h—e!"* Men så kom plötsligt det där grinet, och så tog Tili tyngsta gummisäcken och slängde den över axeln och tecknade att vi skulle följa honom.

Vi kom fram till ett ovanligt välbyggt och rymligt hus, ovalt till formen, med ett väldigt tak av palmblad, med väggar av chontapålar — chonta är en palm — och med tre smala dörröppningar. I väggarna fanns skottgluggar. Runt huset välskötta odlingar med bananer och maniok. Där växte också bomull, tobak och spansk peppar. En stig ledde genom odlingarna till en lugn arm av Pastaza-floden, en idealisk badplats.

Tili gav order åt kvinnorna i huset att bjuda på chica, som de serverade i vackert målade skålar av bränd lera. Annars tycktes han inte bekymra sig om oss. Han satt på en pall mitt i huset och tittade sig i en fickspegel, gjorde makeup, bättrade på sin ansiktsmålning och kammade håret. Hittade en lus, som han klämde sönder mellan naglarna.

Under tiden underhöll mig Don Lucho med glimtar från sina båda tidigare besök hos Tili, främst för att byta till sig skinn och etnografica.

Han avbröts i sin berättelse av att Tili äntligen talade. "Winiti!", sa han med hög röst. Det betyder: "Må ni komma!" och var inledningen till den originella hälsningsceremoni som nu följde.

Terari tog först till orda och redogjorde för avsikten med vårt besök, vilka vi var osv. Han lät nu lika arg och snäsig som Tili hade gjort vid vår ankomst. Talade i stackato, i korta meningar som slutade med ett riktigt skall eller rytande. Han höll hela tiden handen för munnen, tog bara bort den för att dricka chica eller spotta än till höger än till vänster.

Tili svarade endast med en och annan grymtning eller interjektioner såsom *tsa-tsa, mai, ita, ha, ah, um*, medan han långsamt sörplade sin chica och verkade skäligen ointresserad.

Så tystnade Terari, och nu var det Tilis tur att tala på samma till synes ilskna sätt. En av de första frågorna han ställde — och som alltid ställs när en främling kommer till ett jibarohus — var om vi förde sjukdom med oss. Nej, sa Terari.

Jibaroindianerna är, och med all rätt, oerhört rädda för smittosamma sjukdomar. Smittkoppor och andra epidemier som de vita spritt har utplånat hela byar, hela stammar. Influensa, mässling och kikhosta har haft nästan lika ödesdigra följder.

Tilis och Teraris konversation pågick 35 minuter. Sen kom turen till nästa gäst, den äldste av de besökande jibaroindianerna från Arapicos; alla gäster måste nämligen enligt god ton hälsas på samma sätt. Jag gjorde en del bandupptagningar av den egendomliga ritualen. När den sent omsider var överstökad och alla druckit stora kvantiteter chica, överlämnade Don Lucho en del presenter till Tili och hans familj. Dessa

(Forts på sidan 50)

Text och foto: Rolf Blomberg

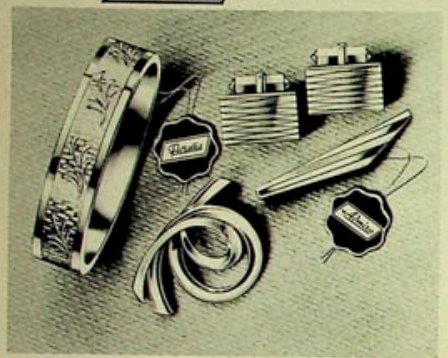
Smycket för henne och honom

– skapat av mästarhand, tillverkat i den välkända, mycket hållbara "Gold-Anker" kvaliteten, elegant och formskönt.

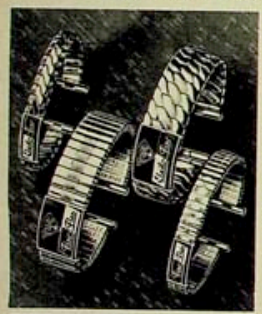
GOLD-ANKER RoWi

Floralia för damerna

Admira för herrarna

Er juvelerare kan visa Er ett rikt urval av förtrollande FLORALIA och ADMIRA modeller i massivt guld och gulddoublé – konstnärliga smycken från RoWi, helt i Er smak. Kontrollera alltid innan Ni köper att smycket har den blågula etiketten, Er garanti för äkta guldsmedsarbete till rätt pris.

Det förnäma urarmbandet

Elasto-Fixo Flexo-Flex

det sportiga urarmbandet

Dessa urarmband finns i den välkända "Gold-Anker" kvaliteten, i ädelstål samt i massivt guld. De säljs av urmakare och juvelerare. Se särskilt på de nya "SUPRA" och "ELEGANTA"-modellerna i "Gold-Anker EXTRA" kvalitet från RoWi. Köp alltid i specialaffären med det stora urvalet, och se till att ni får armband med det instansade världsmärket ELASTO-FIXO eller FIXO-FLEX.

GOLD-ANKER RoWi

Kvalitetsköp genom vårt del-köp!

Sänd Eder katalog gratis till:

Namn

Bostad

Postadress

FTB/AKT. 28-63

VAPEN-DEPÖTEN FALUN

VAPEN-DEPÖTEN · FALUN

FOTBOLLBOKEN 1963

164 sidor FOTBOLL för endast 3:95 KÖP IDAG!

Hjälper Eder undvika obehaget av glappande TANDPROTES

Ni behöver ej längre bevärkas eller ha obehag av en dåligt fästad eller glappande tandprotes. Strö på garnityret DENTOFIX, ett förbättrat alkaliskt pulver (icke-syrligt). Det fäster tandprotesen, så att den känns behagligare, itjälper och svalkar tandkött som på grund av syrlig mun blivit ömt. Gå ej med den generande känslan av en lös fästad tandprotes. Skaffa DENTOFIX i dag i apotek eller kemikalieaffär.

EN ABSOLUT OSKYLDIG . . .

(Forts fr sid 41)

Jag drog ett djupt andetag. — Ni sa själv att ni inte kan bli rannsakad en gång till, så det är lika bra att ni talar om resten också. Hur bar ni er åt? Hur kunde ni lura dem som gav er alibi . . .

Han snörpte ogillande på munnen — Jag trodde att en ung skicklig advokat som ni . . . Chet undertecknade sin egen dödsdom när han deponerade det där brevet som pekade ut mig. Det var då jag förstod att han skulle mista livet. Det var därför jag for från stan och var mycket noga med att hela tiden vara i sällskap med de rätta personerna. Men kvällen innan jag for gav jag George alla upplysningar om det där dokumentet och var dessutom mycket slarvig med min cigarrettändare. Jag lät den glida ur fickan och hamna bredvid honom på soffan. George var feg, han vågade inte ta några risker. Men han kunde inte motstå frestelsen att satsa på en säker sak. Och ni måste ha i minnet att George hatade Chet lika mycket som jag.

— Men . . . började jag och så tystnade jag.

— Ni undrar förstås hur mycket skuld jag går och bär på? Ingen, ska jag säga er, ingen. Jag handlade med ledning av min kännedom om George och jag skyddade mig själv — märkvärdigare var det inte.

— Men George då? undrade jag. Hur gick det för honom?

— George var en idiot, sa han irriterat. När jag blev frikänd sköt han sig. Han trodde kanske att man skulle kunna spåra tändaren till honom, men det var löjligt. Han hade bara behövt hålla sig lugn. Men det fanns också en annan sorts rättvisa i det. Han hade i alla fall — om också utan att vilja det — varit medverkande i sin brors brott.

Vi satt en stund utan att säga något. Jag ville resa mig och gå, men kunde inte komma på någon förevändning.

Plötsligt reste han sig.

— Låt mig bespara er obehaget. Det är på tiden att jag ger mig av. Men är det inte underligt att folk alltid drar sig undan mig till och med när jag berättar den sanna historien för dem? Inte ens mina vänner som gav mig mitt alibi är riktigt säkra. Jag lever i frid med mig själv, men ibland är jag mycket ensam.

— Men varför? sa jag. Varför berätta den? Ni måste träffa massor med folk som inte känner till den. Varför berättar ni den då?

Han sträckte på sig. — Jag är oskyldig. Varför skulle jag inte berätta den? Hans läppar vreds till i en grimas. — Dessutom är det den enda intressanta med mig. Det enda.

DET TYSTA VAPNET . . .

(Forts fr sid 27)

mottogs utan några hjärtligare uttryck av tacksamhet. Tack är förresten ett ord som inte lär existera i många indianspråk.

Vi gick nu alla på besök till ett närliggande mindre hus, vars ägare hette Yanguami och verkade mera gemytlig och tillgänglig än Tili. Här upprepades hälsningsceremonin, men varade inte så länge, och ytterligare chica konsumerades innan vi i skymningen återvände en smula vingliga i benen till Tilis hus, där vi fått löfte att bo.

På kvällen pratade jag länge med Tili. Det gick så till att jag på spanska sa vad jag ville ha sagt till Don Lucho, som översatte det till quichua och Terari i sin tur till jibaro. Jag var alltså tvungen att använda *två* tolkar! Svaret kom på samma krångliga väg. Slutet på vårt samtal blev att Tili lovade att han och kringboende jibaros mot skälig ersättning i form av tyg, knivar osv skulle låta mig fritt filma och fotografera i hans *jibaria* och han skulle också ställa till med dans och rituella ceremonier.

Vi gynnades av fint väder, och de dagar som följde jobbade jag intensivt med både film- och stillbildskameran, medan Don Lucho skötte magnetofonen med den äran.

En dag fiskade vi i en arm av Pastaza med *cajalli*, i likhet med *barabasco* en växt med vilken vattnet förgiftas så att fiskarna paralyseras eller dör.

Indianerna byggde först en spärr av bambu på ett smalt ställe av floden, gick sedan högre upp med en stor, grovt flätad korg full av *cajalli*-blad och -rötter vilka de krossat sönder med stenar. På en plats där flodarmen bildade liksom en damm, sänkte de korgen i vattnet upprepade gånger och "tvättade" ur den giftiga saften.

Det dröjde en kvart, tjugo minuter innan giftet verkade, sen började fisk i olika storlekar — dock inga riktigt stora — att flyta upp och simma omkring halvt bedövade, några med buken i vädret. Indianerna vadade ut i floden och fångade dem och kastade upp dem på stranden.

Alla fiskar som följde med strömmen fastnade i spärren indianerna byggt.

Någon större fångst blev det inte, och därför gick César Olalla senare med Terari på dynamitfiske. De kom hem med så mycket fisk de orkade bära, däribland ett par väldiga kattfiskar.

En dag följde jag med Nayápi, en lång och glad karl och stammens bäste jägare, för att filma hur han jagade med blåsrör.

Vi smög omkring i urskogen nästan hela dagen, medan Nayápi med stor skicklighet härmade apors och fåglars lockrop — ibland använde han en liten benflöjt — och spejade upp mot trädkronorna eller in i de mörka djungelsnåren. Hans träffsäkerhet var fenomenal. Ett par feta vildkalkoner och tre ullapor blev hans byte och dem sköt han från 25, 30, kanske 35 meters håll. Det var fem-ettor varenda gång.

Vi följde stranden av en liten flod och Nayápi upptäckte en *paujili*, en stor och läcker fågel, som mötte sitt öde med en giftpil i kroppen. När den träffats stod den först alldeles stilla, tog sen några stapplande steg, föll omkull, reste sig igen med svårighet, tog ytterligare några steg och föll sedan över på sidan, stendöd.

Det gift som används är curare, som framställs av olika växter, mest lianer, och som fått en viktig medicinsk användning. Verkan av detta gift är kusligt effektiv. Mindre fåglar som träffas av en pil doppad i curare dör omedelbart, större paralyseras och dör efter en eller ett par minuter. En apa håller ut i högst fem, sex minuter. Större djur, såsom vildsvin och björn, kan inte dödas med en enda pil utan måste träffas av flera. Vid jakt på de allra största djuren, jaguar och tapir, används spjut eller gevär, man har då också hjälp av hundar.

Indianerna har ganska små men mycket modiga jakthundar — och vanligtvis mycket magra. Kanske är det därför som de är så duktiga; de vet att skall de få något att äta måste de också se till att det blir ett ordentligt jaktbyte! Endast efter en lyckad jakt får de äta sig mätta. Och att vara en dålig jakthund är ett bistert öde. En Terari hade var rena skelettet, fick ingen mat till straff för att den inte skött sig, och Terari hade i ilskan över den arma jyckens modlöshet huggit av den svansen så den nu hade ett stort varigt sår.

En intressant detalj vid jakten med blåsrör på apor är det sätt på vilket pilen behandlas. På varje pilkoger hänger käkbenet av en *piraña* — denna oansenliga men över hela Amazonas fruktade rovfisk med ett gap fullt av trekantiga, sylvassa tänder — och med detta lilla instrument gör indianerna ett jack ett stycke från pilspetsen. (Pilarna är tunna som en tändsticka.) En apa som träffas av en pil försöker vanligtvis dra ut den, men sedan jacket gjorts bryts spetsen med giftet av och sitter kvar i kroppen.

Tack vare Nayápi, som var den ivrigaste och duktigaste jägaren i Inzáguastammen, var vi aldrig utan kött. Han kom dagligen hem med vildsvin, apor, fåglar och skogsköldpaddor. Och kvinnorna såg till att det alltid fanns chica att släcka törsten med.

Ett verkligt dryckesgille ställde Tili till med femte dagen efter vår ankomst. Det var den dagen han lovat att jag skulle få filma deras danser. Och utan dryckjom är det ingen som dansar!

Musiken bestod av apskinnstrummor och flöjtar, och Tili förde oljud med ett munspel vi förärat honom. Solen brände och vi svettades alla. Men ett par kvinnor höll oss otörstiga med chica.

Tili var riktigt i gasen och la upp vilda tjut då och då. Han ville prompt att Don Lucho och César Olalla skulle delta i dansen. De stretade emot i det längsta, men måste till sist ge sig och upp och hoppa. Deras dans påminde mycket litet om jibaroindianernas, och deras prestationer hälsades med våldsamma skrattsalvor.

NÄSTA ARTIKEL:
De krympta huvudena.

NYA FOLKET I BILD
med
aktuellt från hela världen

Red. och ansvarig utgivare:
K-E. HILLGMEN

Redaktion:
ERIK NORLANDER
LARS ERICSSON
LENNART RASK

Layout: ELVY THORSON
Telefon: 34 90 00

Postadress: Torsgatan 21, Stockholm Va.

Redaktionen ansvarar icke för ej beställt material.

ANNONSKONTOR: Torsgat. 21, Stockholm Va. Tel. 34 90 00 (växel)

OMBUDSAVDELNINGENS ADRESS:
Box 118, Stockholm 1

ABONNEMANGS-AVDELNINGEN:
Postadress: Box 3263, Stockholm 3
Tel. 34 00 80
Postgiro 65 60 16

ABONNEMANGSPRIS 1963
(inkl. moms):
Helår ..... kr 45:—
8 mån. ..... kr 30:—
4 mån. ..... kr 16:—

ABONNEMANG kan verkställas:
på närmaste postanstalt genom inbetalning till postgiro 65 60 16 med postens tidningsinbetalningskort;
eller genom tidningens prenumerationsombud (se under Ahlén & Akerlund i telefonkatalogen);
eller genom beställning direkt till Nya Folket i Bild, Abonnemangsavdelningen, Box 3263, Stockholm 3.
I Danmark, Finland och Norge kan abonnemang ske på närmaste postanstalt.

Eftertryck av text och bilder förbjudes.

© Utgiven av Ahlén & Akerlunds Förlags AB.

Jag rakar mig 100% BEHAGLIGT varje gång

Nya rakblad kommer och går. Jag prövar dem gärna. Men säger mig ändå alltid "Tacka vet jag Blue Gillette® Extra". För jag märker att det bladet ger 100% välrakning varje gång, och känns knappast på kinden.

5-bladsförpackning, 10- och 15-bladsdispenser. Ni tjänar mest på den största förpackningen.